

Hanasaari puhkesi taas kukkaansa

Tarja Nurmi, arkkitehti SAFA
arkkivahti@gmail.com

Ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus Hanasaari on jälleen avannut ovensa yleisölle. Puolitoista vuotta kestäneiden mittavien peruskorjaustöiden aikana Hanasaaren julkisivu sai uuden ilmeen. Myös nykyaikaistetut sisätilat hohtavat uutuuttaan.

Vuonna 1975 valmistunut Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus Helsingin ja Espoon välissä sijaitsevalla kauniilla kallioisella saarella on luokiteltu rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi. Alunperin sen suunnitteli *Arkkitehtitoimisto Malmio Oy*. Koko rakennusta on perusparannus- ja -korjaustyön yhteydessä entisöity ja täydennetty uudella kerroksella. Käyttöön se vihittiin arvovieraiden läsnäollessa alkukesällä 2017.

Työ on etenkin taitavina asuntosuunnittelijoina tunnetun *Arkkitehdit Kirsi Korhonen ja Mika Penttinen Oy:n* suunnittelema. 1970-luvun rakennuksen uudistaminen onkin edellyttänyt määrätietoista paneutumista ja jopa eräänlaista kotiseutututkimusta. Tutkimusmatkoja tehtiin muun muassa betonielementtien pintaan parhaiten sopivan kiviaineksen metsästämiseksi.

Arkkitehti *Veikko Malmion* suunnittelema kulttuuri- ja koulutuskeskusrakennus edustaa julkisivuelementteineen oman aikansa rationaalista rakentamista. Samalla se kuitenkin ottaa huomioon ainutlaatuisen luonnonympäristön ja maaston. Osa tiloista tuntuukin kuin louhitun paikalleen, osan taas edustaessa selkeää monistettavuutta. Parasta uuden, kuten hotellikäytön kannalta on tuon ajan väljä tilastandardi. Se on mahdollistanut muun muassa kulttuurikeskuksen kurssitoimintaa palvelevien majoitustilojen muokkaamisen nykyaikaisen ns. boutique-hotellin kuosiin.

Ruotsalais-suomalaisen kulttuurin yhteiseksi kesukseksi toteutettu Hanasaari on ollut aikansa tuote myös siinä mielessä, että alkupe-

räisen rakennuksen eri tilat kalustettiin aikakautensa tyylikkäämmiksi ja edustavimmiksi katsotuin huonekaluin ja kiintein sisustuksin. Nämä ovat toki vuorostaan käytössä kuluneet, ja pääauditorioonkin on välillä tehty radikaaleja muutoksia. Monien tilojen tunnelma on vuosikymmenien kuluessa alkuperäisestä tietenkin muuttunut, joten arkkitehteillä oli suuri työ hahmottaa oma strategiansa. Tämä on tehty yhteistyössä sekä museoviraston että myös kulttuurikeskuksen johdon kanssa. Taitavat sisustamiseen erikoistuneet toimistot

1 Ilmakuva. Hansaaren kulttuurikeskus sijaitsee kallioisella saarella. Peruskorjauksen suunnittelun lähtökohtana olivat talon julkisivun korjaus, talotekniikan uusiminen sekä käyttäjän toivomat toiminnalliset muutokset.

2 Rakennus edustaa julkisivuelementteineen oman aikansa rationaalista rakentamista. Samalla se kuitenkin ottaa huomioon ainutlaatuisen luonnonympäristön ja maaston.

1

3

ovat tehneet valmiiseen rakennukseen omat raikkaat puumerkinsä.

Ulkona näkyvimpään ominaisuuteen kuuluvat varovaista ekspressiivisyyttä edustavat pesubetonipintaiset elementit, jotka saaristomaisten sääolosuhteiden vuoksi olivat suurelta osin erittäin huonossa kunnossa. Niiden uusiminen oli yksi korjausoperaation tärkeimmistä tehtävistä. Sisätiloissa tuli kaivaa alkuperäinen esiin ja tehdä teknisiä, nykyaikaan sopivia muutoksia. Itse asiassa nyt koko rakennuskompleksin tekniikka on uusittu ja saatettu vastaamaan myös digitaalisen ajan vaatimuksia.

Aivan uutena tilakokonaisuutena tuli toteuttaa ylimääräinen, alkuperäisen kanssa riitelemätön ja rakenteiltaan keveämpi teräsrakenteinen kerros kulttuurikeskuksen toimistoja ja työntekijöitä varten. Kunnianhimoa tarvittiin myös ympäristön kohentamiseen; uudistuneessa Hanasaaressa ja sen luonnontilaisessa puistossa on mukana myös komea taideprojekti veistoksineen. Päärakennusta kiertämään on luotu Espoon rantareittiin kuuluva kevyenliikenteen väylä. Hanasaaren on voitava tulla myös pienemmillä aluksilla ja vesibusseilla, mitä varten tarvittiin lisäksi uudet laiturit.

Saunatilat, hotelli, auditorio, aula ja ravintola

Museoviraston kanssa oli sovittu, että säilytettäviin sisätiloihin kuuluisivat komea ja merinäköalaa avautuva sauna- ja uima-allasosasto takkahuoneineen, pääaulatilat ja ravintola sekä entisen kurssikeskuksen majoitustilojen käytävät. Julkisivujen luonne tuli myös säilyttää, mikä teki erityisesti nykyisen hotellisiiven päälle toteutetun lisäkerroksen arkkitehtonisen ratkaisun poikkeuksellisen vaativaksi. Aputiloilta vapautuneeseen ensimmäisen kerroksen osaan voitiin toteuttaa kahvio ja viinibaari pienine terasseineen. Toisen eli myös auditorioon ja ravintolaan johtavan kerroksen saniteettitiloja on uusittu ja laajennettu ja ravintolan kabinettista on myös johdettu arvovieraille diskreetti käynti alakerran wc-tiloihin.

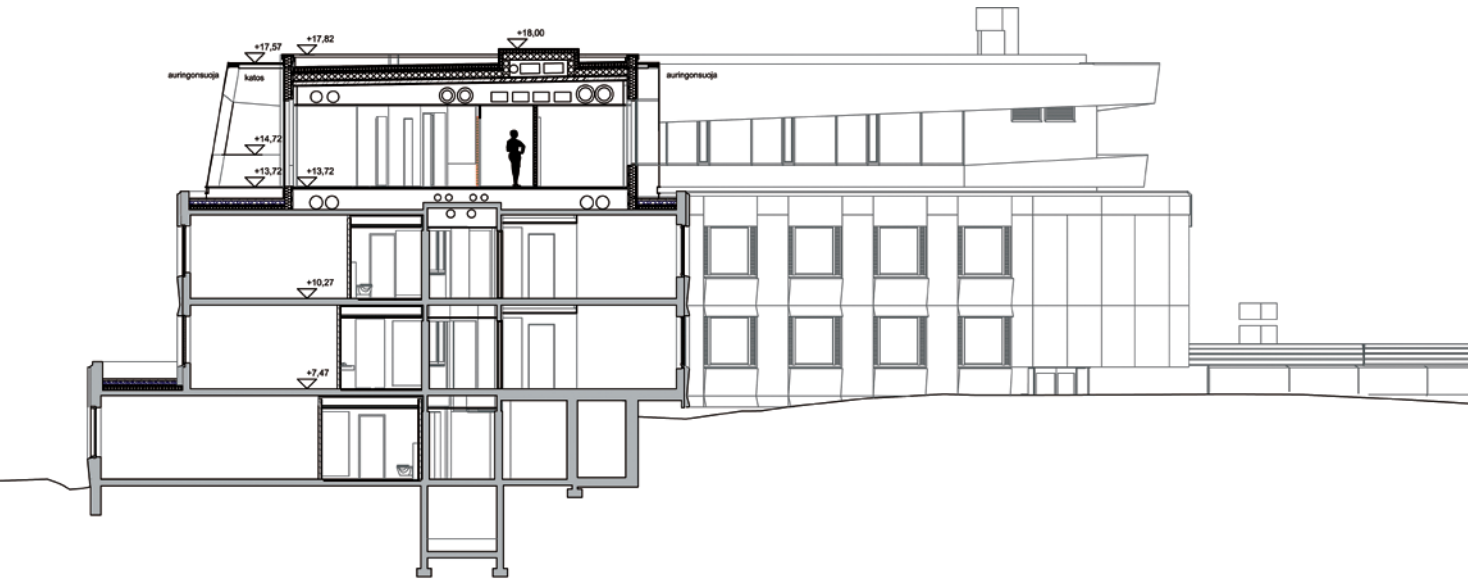
Ulkoa rakennus näyttää lisäkerrosta lukuunottamatta melko lailla entiseltään. Pesubetonielementit olivat säiden vaikutuksesta vuosikymmenten saatossa vaurioituneet ja ne on korvattu uusilla. Elementit ovat pinnoiltaan tehty alkuperäisiä vastaaviksi. Niissä on käytetty Kemiön maasälpärouhetta, joka on peräisin samalta seudulta kuin alkuperäisissä.

3 Peruskorjauksen yhteydessä rakennettiin kolmas kerros toimistotiloja varten. Kattokerrosta kiertää terassi. Kattokerroksen suuria ikkunapintoja ja häikäisyä suojaa kuparinen verkko, joka samalla antaa modernin ilmeen koko rakennukselle.

4 Leikkaus

5 Julkisivupiirustus

6 Hanasaaren kulttuurikeskus ennen remonttia.

7

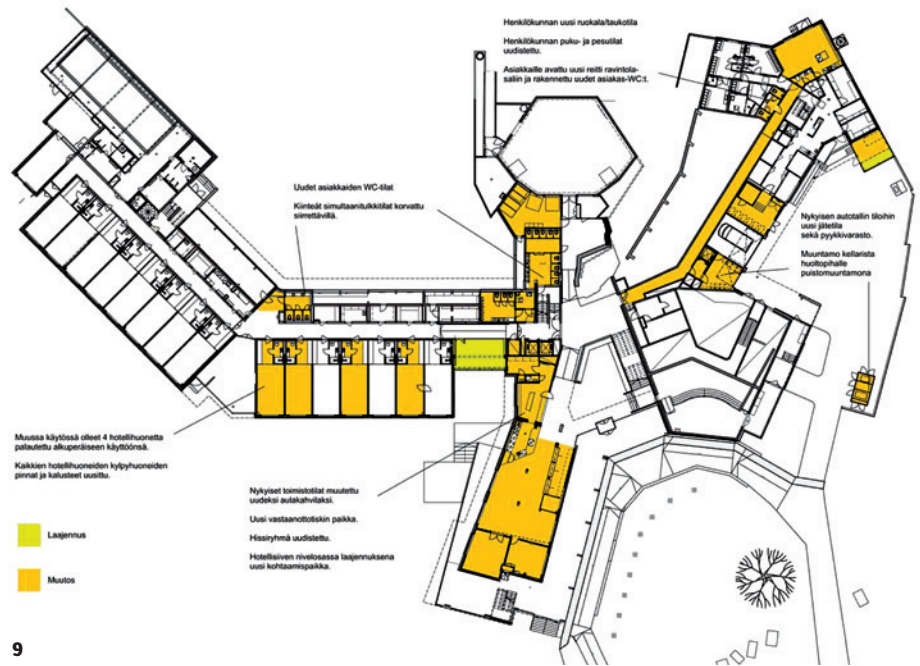

7 Suunnittelutoimisto Koko3 on Jukka Halmisen johdolla vastannut sisustuksesta ja suunnitellut myös joitakin kalusteita. Alkuperäisen sisustuksen suunnitteli Yrjö Sotamaa ja nyt Kivi ja Tuuli Sotamaa ovat suunnitelleet kalusteet noin puoleen yhteensä 66 hotellihuoneesta.

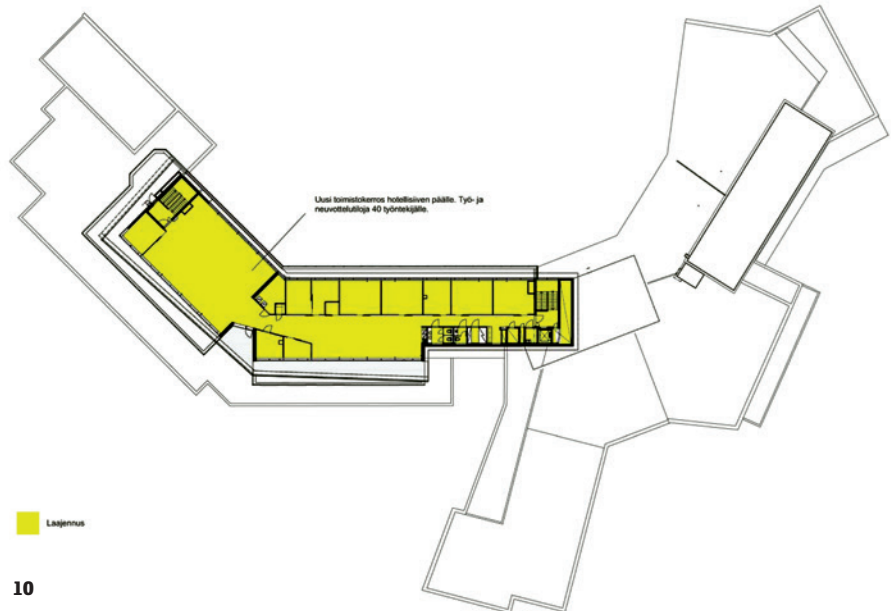
8 Pääsisääntulo. Hanasaaren alkuperäisessä sisustuksessa näkyy ja tuntuu 1970-luku.

9 Sisääntulokerros

10 Uusi kattokerros, jossa sijaitsevat toimistotilat ja laaja kattoterassi.

9

10

Uuden teräsrakenteisen toimistokerroksen seinät ovat pääsääntöisesti lasia. Julkisivu on kiedottu kupariverkkoon, joka suojaa ja varjostaa tiloja ja vähentää auringon lämpökuormia. Uusi toimistokerros kertoo myös uudesta työn tekemisen kulttuurista. Henkilökunnalla on poikkeuksellisen kaunis ja ilmava työympäristö.

Monet suojellut sisätilat näyttävät samoilta kuin alkuperäinen, mutta ravintolan lattia ja aulan alakatto ovat uusia. Puretut osat on varastoitu ja korjattu huolellisesti sekä asennettu uudelleen. Kokonaan uusittu tekniikka on pääsääntöisesti piilotettu rakenteisiin. Sauna- ja uima-allasosaston pintoja jouduttiin korvaamaan kokonaan uusilla, mutta 1970-luvun hengessä. Pukuhuoneissa on mainiot alkuperäiset kiintokalusteet. Takkahuoneen tunnelma vie myös 1970-luvulle, jolloin tällaisten tilojen kalustus oli suhteellisen järeää.

Kauniisti viritelty

Rakennuksen tunnelma on mukavan 1970-lukulaisten ja talon täynnä korkeatasoista taidetta. Ympäristössä on tehty maisemointitöitä, jotta komeat männyt saavat aiempaa enemmän näkyvyyttä. Hanasaarella on kevyen liikenteen väylän piirissä komeita veistoksia; paikalle kannattaa mennä, vaikka ei edes kävisi sisällä itse rakennuksessa.

Sisustuksen yksityiskohtiin liittyy mm. ruotsalaistuneen arkkitehti-muotoilija Josef Frankin henkeä ja tekstiilejä, joita on sopivassa suhteessa talon alkuperään. Vain pohjakerroksen pieni kulmahuone upottavine sohvineen ja tyyntyneen pursua Frankin kasviaiheita. Huoneessa on Frankin suunnittelema keveitä tuoleja, joista vuorostaan on saatu innoitusta hotellihuoneiden uusiin kiinteisiin kalusteisiin.

Kokonaisuutena Hanasaaren kulttuurikeskus on osoituksena siitä, että 1970-luvun rakennuksissa on edelleen omanlaistansa voimaa. Taitavissa käsissä ja hyvien suunnittelijoiden avulla tämäkin välillä katveeseen jäänyt rakennus on komeasti nostettu uuteen loistonsa.

Hanasaaresta on ilmestynyt kirja, joka kertoo rakennuksen suunnitteluhistoriasta ja vaiheista. Arkkitehti Sari Schulmanin toimittama "Yksi talo kahdelle maalille 1975-2015" -kirja kertoo Hanasaaren synnystä ja sen arkkitehtuurista.

Jussi Tainen

11

Jussi Tainen

12

13

11 Uuden toimistokerroksen tiloja.

12 1. kerrokseen rakennettiin kahvila ja viinibaari.

13 Ravintola henkii vanhaa tunnelmaa.

14 Hotellihuoneisiin johtavia käytävätiloja.

Hanasaaren kulttuurikeskuksen peruskorjaus ja laajennus, Espoo

Osoite: Hanasaarenranta 5, Espoo

Rakennusaika: 12/2015 - 3/2017

Bruttoala: 7452 neliötä

Tilavuus: 24 632 kuutiota

Rakennuttaja: Senaatti-kiinteistöt

Rakennuttajakonsultti: Rakennuttajatoimisto HTJ Oy

Urakkatyyppi: Allianzsiurakka

Arkkitehti: Arkkitehdit Kirsi Korhonen ja

Mika Penttinen Oy

Rakennesuunnittelu: Ramboll Finland Oy

Sähkösuunnittelu: Ins.tsto Veikko Vahvaselkä Oy

LVIA-suunnittelu: Ins.tsto Leo Maaskola Oy

Rakennusurakoitsija: NCC Suomi Oy

Purku-urakoitsija: Sandvik Purku Oy

Teräsurakoitsija: Mekope Oy Teräsrakenteet

Elementiasennus: Asennuspojat LK Oy

LVI-urakoitsija: Quattroservices Oy

Sähköurakoitsija: Assemblin Finland Oy

Betonielementit Parma Oy

14

15

16

Hanasaari Cultural Centre renovation project

The Swedish-Finnish Hanasaari Cultural Centre was built in 1975 on a beautiful rocky island between Helsinki and Espoo. It has been classified as a building of architectural and cultural history value. Designed by architect Veikko Malmio, the building with its exposed-aggregate facade panels represents rational construction of its own time. However, it also respects the unique natural environment and terrain surrounding it.

The renovation was designed by Architects Kirsi Korhonen and Mika Penttinen Oy.

The interior facilities to be preserved included the impressive sauna and pool area with sea views, an after-sauna room with an open fireplace and a restaurant, as well as the corridors in the former training centre. The character of the facades was also to be preserved.

The exposed-aggregate panels representing subtle expressivity are the most visible element of the building. The archipelago weather conditions had left them in extremely poor condition and the replacement of these panels was one of the most important tasks in the renovation project. The character of the internal facilities was to remain unchanged, while implementing

the technical changes necessary for the current use of the building. An office level lighter in construction and non-clashing with the original expression was created as a new facility.

The new exposed-aggregate panels imitate the original panels. The crushed feldspar from Kemiö that was used in them comes from the same region as the material of the original facade panels.

The walls of the new office level with a steel frame are mostly glass walls. The facade is wrapped in a copper net that protects the structures, providing shade and reducing the thermal loads caused by the sun.

Many of the protected internal facilities look identical to the original, but the floor in the restaurant and the ceiling in the lobby are new structures. All the building services were replaced, and as a rule, concealed inside the structures.

There is a pleasant 1970s atmosphere in the building which is filled with high-class art. Landscaping carried out in the outdoor areas emphasises the presence of the majestic pines.

15 Hanasaaren urakka toteutettiin Senaattikiinteistöjen omalla kärkihankeallianssilla, jolla Senaatti-kiinteistöt toteuttaa tärkeimmät ja suurimmat hankkeensa. Hankemallissa korostuu eri osapuolien yhteistoiminta. Allianssisopimuksen ideana on, että tavoitteet asetetaan yhdessä ja yhdessä ratkaistaan eteen tulevat ongelmat.

16 Hansaaren julkisivut ovat moni-ilmeiset.

17 Uudistukset tehtiin tyylikkäästi rakennuksen alkuperäistä henkeä kunnioittaen. Julkisivun elementit saatettiin nykypäivän vaatimusten tasolle. Kulttuurikeskus sai yhden lisäkerroksen, jonka ulkopinta verkotettiin Codinan Torroja-arkkitehtuuriverkolla. Materiaaliksi valittiin kupari, joka ajansaatossa patinoituu tummaksi.

18 Uusitut tilat tarjoavat kokonaisvaltaisen elämyksen. Hanasaari aikoo lisäksi laajentaa taidekokoelmaansa muun muassa ulkopuolella olevaan taidepuistoon.

17

18